

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Dato: 20. maj 2005
Kontor: 3.s.kt.
J.nr.: 2005-12140-161
Sagsbeh.: LCH
Fil-navn: Dokument 2

Besvarelse af spørgsmål nr. 98, som Folketingets Sundhedsudvalg har stillet indenrigs- og sundhedsministeren og justitsministeren den 11. maj 2005

Spørgsmål 98:

"Ministrene anmodes om at redegøre for hvilke muligheder der er for beskyttelse af mennesker, herunder nære pårørende, der gennem længere tid udsættes for terrorisering, forfølgelse og trusler på livet af psykiatriske patienter, herunder anmodes om oplysninger om grundlaget for tvangsindlæggelser, udstedelse af politihold, tildeling af personlige alarmer m.v."

Svar:

Jeg har aftalt med justitsministeren, at vi hver især svarer for vort eget ansvarsområde.

For så vidt angår grundlaget for tvangsindlæggelser kan jeg oplyse, at psykiatriloven og bekendtgørelse om fremgangsmåden ved gennemførelse af tvangsindlæggelser regulerer adgangen til at tvangsindlægge.

Hvis en person, der må antages at være sindssyg, ikke selv søger den fornødne behandling, har de nærmeste pligt til at tilkalde en læge, jf. psykiatrilovens § 6.

Ved en persons nærmeste forstås i første række personens ægtefælle, samlever, forældre, voksne børn og personer, der hører til den pågældendes husstand. Hvis den pågældende opholder sig i institution, påhviler pligten til at tilkalde en læge institutionens personale.

Hvis de nærmeste ikke tilkalder en læge, påhviler det politiet at gøre det, jf. psykiatrilovens § 6. Politiet skal så vidt muligt tilkalde den alment praktiserende læge, som den syge sædvanligvis benytter, dennes stedfortræder eller lægevagten i området, jf. bekendtgørelsen § 2, stk. 2.

Såfremt lægen efter at have undersøgt den pågældende finder, at indlæggelse er nødvendig, skal lægen i overensstemmelse med bestemmelsen i psykiatrilovens § 3, stk. 1, søge at opnå patientens samtykke til indlæggelsen og i den forbindelse vejlede patienten navnlig om formålet med indlæggelsen og om udsigterne til en bedring af tilstanden. Når forholdene tillader det, skal patienten have en passende betænkningstid til at overveje spørgsmålet om indlæggelse.

Modsætter patienten sig indlæggelse, afgør lægen, om tvangsindlæggelse er påkrævet.

Tvangsindlæggelse må efter psykiatrilovens § 5 kun finde sted, såfremt patienten er sindssyg eller befinder sig i en tilstand, der ganske må ligestilles hermed, og det vil være uforsvarligt ikke at frihedsberøve den pågældende med henblik på behandling, fordi:

- 1) udsigten til helbredelse eller en betydelig og afgørende bedring af tilstanden ellers vil blive væsentlig forringet eller
- 2) den pågældende frembyder en nærliggende og væsentlig fare for sig selv eller andre.

Er betingelserne for tvangsindlæggelse i psykiatrilovens § 5 opfyldt, skal tvangsindlæggelse ske.

Skal tvangsindlæggelse finde sted, udfærdiger lægen en erklæring, der skal indeholde en angivelse af den formodede diagnose, patientens sindstilstand og de omstændigheder, hvorpå lægen støtter, at betingelserne i psykiatrilovens § 5, nr. 1 (behandlingsindikation), eller nr. 2 (farlighedsindikation), er opfyldt.

Erklæringen skal afgives på grundlag af lægens egen undersøgelse foretaget med henblik på den aktuelle indlæggelse. Lægeerklæringen skal udfærdiges snarest muligt, efter at undersøgelsen er afsluttet, og lægen afleverer eller sender den udarbejdede lægeerklæring til politiet med henblik på tvangsindlæggelsens iværksættelse.

Proceduren omkring selve tvangsindlæggelsens iværksættelse er som følger:

Politimesteren (i København politidirektøren) eller den, som politimesteren (politidirektøren) bemyndiger hertil, træffer bestemmelse om tvangsindlæggelsens iværksættelse.

Den, der skal træffe bestemmelse om tvangsindlæggelsens iværksættelse, skal påse, at psykiatrilovens betingelser for tvangsindlæggelse er opfyldt, herunder at den i psykiatriloven fastsatte fremgangsmåde er fulgt, og at lægeerklæringen indeholder de fornødne oplysninger som grundlag for tvangsindlæggelsen.

Politiet træffer aftale med den psykiatriske afdeling, hvor tvangsindlæggelsen skal finde sted, om tidspunktet for tvangsindlæggelsens iværksættelse, medmindre omgående iværksættelse af indlæggelsen er nødvendig.

Sker indlæggelsen i medfør af psykiatrilovens § 5, nr. 2 (farlighedsindikation), skal den indlæggende læge så vidt muligt være til stede, indtil politiet forlader stedet med den, der skal tvangsindlægges.

Hvis tvangsindlæggelsen sker i medfør af psykiatrilovens § 5, nr. 1 (behandlingsindikation), skal politiet, såfremt tvangsindlæggelsen ikke iværksættes i umiddelbar fortsættelse af den indlæggende læges undersøgelse af patienten, underrette den indlæggende læge om tidspunktet for gennem-

førelsen af tvangsindlæggelsen. Underretningen skal gives snarest muligt, efter at tidspunktet for tvangsindlæggelsen er fastsat.

Den indlæggende læge skal så vidt muligt komme til stede ved gennemførelsen af tvangsindlæggelsen. Lægen skal i den forbindelse på ny vejlede patienten i overensstemmelse med psykiatrilovens §§ 3 og 31, d.v.s. søge at opnå patientens samtykke til indlæggelsen, samt underrette patienten om den påtænkte tvang, dens nærmere indhold, baggrund og formål. Derudover skal lægen påse, at betingelserne for tvangsindlæggelse fortsat er opfyldt.

Ved gennemførelse af tvangsindlæggelsen skal politiet påse, at lægens undersøgelse ved tvangsindlæggelse efter psykiatrilovens § 5, nr. 2 (farlighedsindikation), er foretaget inden for det seneste døgn og ved tvangsindlæggelse efter psykiatrilovens § 5, nr. 1 (behandlingsindikation), inden for de seneste 7 dage forud for tvangsindlæggelsen.

Er fristerne ikke overholdt, kan tvangsindlæggelse kun ske, såfremt der foretages en ny lægeundersøgelse af patienten og udfærdiges nye indlæggelsespapirer.

Tvangsindlæggelsen skal gennemføres så skånsomt og diskret som muligt, således at der ikke forvoldes unødigt krænkelser eller ulempe, og de medvirkende polititjenestemænd skal så vidt muligt være civilklædt. Befordres patienten i et af politiets køretøjer, skal dette så vidt muligt ske i et civil tjenestekøretøj.

Politiet skal inden indlæggelsens iværksættelse så vidt muligt underrette en eller flere af patientens nærmeste om tvangsindlæggelsen. Tvangsindlæggelsens gennemførelse skal så vidt muligt ske efter aftale med den eller de personer, hos hvem den pågældende bor eller opholder sig. Såfremt underretning undtagelsesvis ikke har kunnet foretages forud for tvangsindlæggelsens gennemførelse, skal politiet snarest muligt underrette en eller flere af patientens nærmeste om tvangsindlæggelsen.

Overlægen ved den psykiatriske afdeling, hvor tvangsindlæggelse skal finde sted, træffer afgørelse om, hvorvidt betingelserne for tvangsindlæggelse er opfyldt, jf. psykiatrilovens § 9, stk. 2. I overlægens fravær kan afgørelsen træffes af en anden læge på den psykiatriske afdeling. I sådanne tilfælde skal overlægen efterfølgende snarest tage stilling til beslutningen, jf. psykiatrilovens § 4 a.

Hvis tvangsindlæggelsen sker efter psykiatrilovens § 5, nr. 2 (farlighedsindikation), skal patienten straks modtages på sygehuset eller afdelingen. Hvis tvangsindlæggelsen sker efter psykiatrilovens § 5, nr. 1 (behandlingsindikation), skal patienten modtages snarest muligt og senest 7 dage, efter at den indlæggende læge har undersøgt patienten.

Jeg kan supplerende oplyse, at i situationer, hvor en person ikke opfylder kriterierne for tvangsindlæggelse, og hvor de pårørende eller andre føler sig generet af vedkommende, har de altid mulighed for at kontakte politiet.